

Retsudvalget
REU alm. del - Bilag 254
Offentligt

FOLKETINGETS
OMBUDSMAND

Inspektion af Københavns Rådhus
den 26. oktober 2006

15 JAN. 2009

OPFØLGNING
NR. 3

J.nr. 2006-2923-160/HA

Den 4. november 2008 afgav jeg opfølgingsrapport (nr. 2) om min inspektion den 26. oktober 2006 af handicaptilgængeligheden på Københavns Rådhus. I rapporten bad jeg kommunen om udtalelser og om underretning mv. med hensyn til forskellige forhold.

Jeg modtog kommunens udtalelse i brev af 22. december 2008.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad punkt 3. Generelle forhold vedrørende Københavns Kommune og rådhuset

I den endelige rapport af 8. januar 2007 anførte jeg at det er muligt at finde Københavns Kommunes handicappolitik på kommunens hjemmeside. Den er dog ikke særlig nem at finde da den ligger som et bilag til et beslutningsforslag og ikke umiddelbart er søgbar.

Derfor henstillede jeg i den endelige rapport til at kommunen gør sin handicappolitik mere tilgængelig på hjemmesiden.

I udtalelse af 13. september 2007 anførte Københavns Kommune at kommunen arbejder på at gøre kommunens hjemmeside om kommunens handicappolitik lettere tilgængelig.

I min opfølgingsrapport (nr. 1) tog jeg det oplyste til efterretning og bad kommunen om at orientere mig når arbejdet var fuldført.

I min opfølgingsrapport (nr. 2) bad jeg kommunen om at underrette mig om hvorledes arbejdet med at gøre kommunens hjemmeside om handicappolitik lettere tilgængeligt skrider frem, og hvornår det forventes færdigt.

I udtalelse af 22. december 2008 oplyste kommunen at hjemmesiden er ved at blive revideret således at et nyoprettet link på forsiden benævnt handicappolitik vil føre direkte til kommunens handicappolitik. Københavns Kommune forventer at arbejdet med hjemmesiden bliver færdiggjort i løbet af januar 2009.

Jeg tager det oplyste til efterretning og beder kommunen underrette mig når arbejdet er fuldført.

Ad punkt 4.1 Ydre adgangsforhold, herunder handicapparkering

I den endelige rapport skrev jeg at det ikke på kommunens hjemmeside er angivet hvor der findes indgange for mennesker med handicap og handicapparkeringspladser.

Jeg bad kommunen om at overveje at informere om tilgængelighedsforholdene på kommunens hjemmeside således at mennesker med handicap har mulighed for at orientere sig på forhånd.

Københavns Kommune oplyste i sin udtalelse af 13. september 2007 at adgangsforholdene for mennesker med handicap vil blive søgt taget med på kommunens hjemmeside om kommunens handicappolitik.

I min opfølgingsrapport (nr. 1) noterede jeg mig det oplyste og bad om underretning om udfaldet af kommunens forsøg.

Da kommunen endnu ikke havde underrettet mig om dette, bad jeg igen – i min opfølgingsrapport (nr. 2) – om underretning om det nævnte spørgsmål.

I udtalelse af 22. december 2008 oplyste kommunen at angivelse af adgangsforhold og handicapparkeringspladser i begyndelsen af 2009 vil blive lagt på kommunens hjemmeside.

Jeg har noteret mig det oplyste og beder om at få underretning når angivelserne er offentliggjort på hjemmesiden.

Ad punkt 4.1.1 Hovedindgangen

Til venstre for trappen op til hovedindgangen er der placeret et skilt med et handicap-piktogram, en ringeklokke og en angivelse af at man i tidsrummet 9 – 16 kan ringe efter en rådhusbetjent. Som jeg forstod det, er betjenten i dette tidsrum til rådighed med hjælp og vejledning om hvor der findes indgange for bevægelseshæmmede. Det er endvidere angivet på skiltet at uden for det angivne tidspunkt "bedes henvendelse ret-

tet til vagten ved porten mod brandstationen". Skiltet fremstår meget ridset og dermed svært læsbart.

Der er ikke ved hovedindgangen opsat et skilt med henvisning til hvor der findes handicapparkeringspladser.

Jeg henstillede i den endelige rapport til kommunen at sætte et mere læsbart skilt op. Jeg henstillede endvidere til at kommunen sørger for skiltning ved hovedindgangen om at der findes handicapparkeringspladser ved bagsiden af rådhuset.

Københavns Kommune oplyste i sin udtalelse af 13. september 2007 at der snarest ville blive opsat ny skiltning med henvisning til handicapparkeringspladser bag rådhuset.

I min opfølgingsrapport (nr. 1) tog jeg til efterretning at kommunen ville opsætte et skilt med henvisning til disse handicapparkeringspladser.

En af mine medarbejdere havde i anden anledning i oktober 2008 været på Københavns Rådhus hvor hun konstaterede at kommunen ikke ved hovedindgangen havde sat et skilt op hvor der henvistes til handicapparkeringspladserne. I min opfølgingsrapport (nr. 2) skrev jeg derfor at det er utilfredsstillende at kommunen i et brev af 13. september 2007 lovede at der snarest ville blive opsat et sådant skilt, og at det så ikke var sket over et år senere. Jeg bad kommunen om at underrette mig når skiltningen var blevet udført.

I udtalelse af 22. december 2008 har Københavns Kommune oplyst at der nu – ved begge indkørsler til rådhusets hovedindgang – er opsat skiltning om at handicapparkeringspladser kan finde sted bag rådhuset.

Jeg har taget det oplyste til efterretning.

Kommunen havde ikke i sin udtalelse af 13. september 2007 svaret på min henstilling om at sætte et mere læsbart skilt op til afløsning for det nævnte meget ridsede skilt. Jeg bad derfor i min opfølgingsrapport (nr. 1) kommunen om at underrette mig om hvad min henstilling på dette punkt gav anledning til.

I brev af 24. april 2008 oplyste kommunen at skiltet ville blive udskiftet.

I min opfølgingsrapport (nr. 2) tog jeg dette til efterretning. Jeg bad imidlertid kommunen oplyse hvornår udskiftningen ville ske idet min medarbejder for nyligt havde

konstateret at det endnu ikke var sket, og at skiltet da fremstod endnu mere ulæsbart end på inspektionstidspunktet.

Den 22. december 2008 oplyste kommunen at der foran rådhuset nu er opsat ny skilting om at handicapadgang kan finde sted på siden af rådhuset. Det er også angivet at henvendelse efter kl. 17 skal finde sted ved bagindgangen.

Jeg har taget det oplyste til efterretning.

Ad punkt 4.1.3.1   Handicapparkeringspladserne ved bagindgangen

Umiddelbart til højre for bagindgangen (set udefra) er der placeret to handicapparkeringspladser. Jeg forstod på kommunens repræsentanter – og portneren ved bagindgangen – at to handicapparkeringspladser dækker efterspørgslen.

På baggrund af oplysningerne om at handicapparkeringspladserne dækker efterspørgslen, gav antallet af parkeringspladser mig ikke anledning til bemærkninger. Da jeg imidlertid kunne forstå at de to parkeringspladser ofte optages af varebiler med leverancer til rådhuset, bad jeg i den endelige rapport kommunen overveje at afsætte plads til venstre for indgangen til aflæsning af varer mv. med markering heraf med skilt. Jeg bad kommunen oplyse mig om udfaldet af overvejelserne.

Jeg anførte videre i den endelige rapport at parkeringspladserne til mennesker med handicap – for så vidt angår pladsernes størrelse – ikke lever op til de anbefalinger som bl.a. er nævnt i pkt. 4.1 i DS 3028:2001.

I hvert fald for så vidt angår pladsernes bredde, henstillede jeg til kommunen at bringe pladserne i overensstemmelse med den nævnte anbefaling.

Bagindgangen til rådhuset er placeret få meter fra de to handicapparkeringspladser. Der er imidlertid en høj kant fra parkeringspladserne til fortovet foran indgangen. Ved kanten var der på inspektionstidspunktet placeret en løs rampe af metal. Rampen havde en hældning på 23,3 pct. hvilket er meget stejlt, jf. i øvrigt senere i den endelige rapport. Kommunens repræsentanter oplyste at rampen alene er beregnet til brug ved levering af varer, og det er således meningen at kørestolsbrugere ad parkeringspladsen skal bevæge sig fra handicapparkeringspladserne til fortovet langs Vestre Voldgade hvor der er niveaufri adgang til fortovet langs rådhusets bagside. Ved en simpel opmåling blev denne strækning – fra handicapparkeringspladserne til bagindgangen – målt til ca. 70 meter hvoraf op mod halvdelen er med en meget ujævn belægning.

Jeg henstillede i den endelige rapport til kommunen at gøre tilgængeligheden fra handicapparkeringspladserne til indgangen kortere.

Jeg anførte endvidere at jeg gik ud fra at kommunen ville overveje eventuelle muligheder for at udjævne den nuværende belægning (evt. ved fugning imellem stenene) eller udskifte belægningen på og omkring handicapparkeringspladsen med en jævn belægning. Jeg bad om underretning om udfaldet af kommunens overvejelser.

Til disse spørgsmål oplyste Københavns Kommune i brev af 13. september 2007 at der ville blive søgt midler til etablering af to nye handicapparkeringspladser i niveau med adgangsrampen og som har de anbefalede mål og med jævn belægning.

I min opfølgingsrapport (nr. 1) noterede jeg mig det anførte og bad i forlængelse heraf kommunen om at orientere mig om udfaldet af ansøgningen om midler til det påtænkte.

I min opfølgingsrapport (nr. 2) gentog jeg min anmodning om en orientering på dette punkt.

I udtalelsen af 22. december 2008 har kommunen oplyst følgende:

"Der er for nylig udarbejdet et projekt til delvis ændring af benyttelsen af pladsen bag Rådhuset, herunder ny placering af handicapparkeringspladserne. Handicapparkeringspladserne foreslås placeret som beskrevet af Ombudsmanden og med bredde som opfylder kravene i DS 3028:2001.

Projektet vil blive forelagt Kultur- og Fritidsudvalget til politisk behandling i foråret 2009.

Ombudsmanden vil blive orienteret om udviklingen."

Jeg tager det oplyste til efterretning og afventer den lovede orientering.

Ad punkt 4.3.1 Elevatorerne ved bagindgangen

Ved bagindgangen findes to elevatorer. For at komme fra indgangsdøren til disse elevatorer, skal kørestolsbrugere benytte en nedadgående rampe til venstre for indgangen. Rampen har en hældningsgrad på 7,3 pct. Rampen som kun ved rampens høje ende er forsynet med et kort gelænder, fører ned i rådhusets cykelparkering (der er placeret inde i selve rådhuset).

Bygningsreglement 1995, pkt. 4.2.2, stk. 4, lyder således: "Stk. 4. Ramper må ikke udføres med større hældning end 1:20 (50 mm niveauforskel pr. meter) [svarende til 5 pct., min tilføjelse]." Stk. 5, i samme bestemmelse lyder således: "Gange og ramper m.m. skal sikres med værn eller på anden betryggende måde og forsynes med håndlister."

Under hensyn til den beskedne overskridelse af reglerne om hældningsgrad, foretog jeg mig ikke videre vedrørende rampens hældningsgrad. I min endelige rapport henstillede jeg dog til kommunen at opsætte et gelænder langs hele rampen.

Kommunen anførte i brev af 13. september 2007 at der ikke pt. var planer om at sætte et gelænder op langs denne rampe.

I opfølgingsrapport (nr. 1) skrev jeg at jeg kunne forstå at Københavns Kommune ikke havde tænkt sig at følge min henstilling på dette punkt. Jeg bad kommunen angive begrundelsen for dette.

I brev af 24. april 2008 svarede Københavns Kommune følgende:

"Der er ikke planer om at opsætte gelænder langs rampen. Rampen er opført til brug for transport af post til og fra Rådhuset. Rampen er ikke tænkt som en fast installation, men er alene opført, fordi posthåndteringen pt. udføres i lokaler hvor der er niveauforskel. Da rampen ikke forventes at blive en fast installation i baghuset vil vi derfor ikke opsætte gelænder.

Vagten i bagporten er døgnbemandet og vil altid være villige til at tilbyde hjælp til handicappede med at komme sikkert til elevatorerne.

Herudover vil vi arbejde på at finde en anden og mere hensigtsmæssig løsning på hvordan de handicappede kan komme til elevatorerne ved egen hjælp."

Idet kommunen vil arbejde på at finde en hensigtsmæssig løsning på hvordan mennesker med handicap kan komme til elevatorerne ved egen hjælp, tog jeg i opfølgingsrapport (nr. 2) til efterretning at Københavns Kommune ikke ønsker at følge min henstilling om at opsætte et gelænder langs hele rampen.

Jeg bad i fortsættelse heraf kommunen underrette mig når den nævnte løsning er fundet. I den forbindelse bemærkede jeg at det naturligvis har betydning at en ansat på rådhuset kan tilkaldes men at mange kørestolsbrugere har et ønske om at være selvhjulpne.

Den 22. december 2008 oplyste Københavns Kommune at kommunen stadig arbejder på en permanent løsning, og at ombudsmanden vil blive orienteret så snart løsningen foreligger.

Jeg afventer herefter fortsat en orientering når løsningen på problemet er fundet.

Ad punkt 4.6 Borgerrepræsentationens mødesal

Det fremgår af kommunens handicappolitik at handicaptilgængeligheden ved offentlige møder afholdt af Københavns Kommune, skal sikres.

Jeg fik under inspektionen oplyst at kørestolsbrugere ved konkret forespørgsel kunne få lov til at sidde i selve mødesalen til overværelse af Borgerrepræsentationens møder. Det kan i den forbindelse nævnes at der ikke er problemer med tilgængeligheden til mødesalen.

I den endelige rapport anførte jeg at kørestolsbrugere som andre borgere naturligvis bør have adgang til at overvære Borgerrepræsentationens møder. Jeg henviste i den forbindelse til (princippet i) kommunestyrelseslovens § 10 hvorefter kommunalbestyrelsens (i dette tilfælde Borgerrepræsentationens) møder er offentlige. Kørestolsbrugere kan som nævnt i den endelige rapport ikke benytte tilhørerlogen, og da jeg ikke umiddelbart kunne se en løsning på tilgængelighedsforholdene hertil, og da kørestolsbrugere som nævnt kan få adgang til selve mødesalen ved konkret henvendelse, foretog jeg mig ikke videre vedrørende dette forhold.

Jeg bad dog kommunen om – i hvert fald på kommunens hjemmeside – at overveje at vejlede om muligheden for at kørestolsbrugere kan få adgang til mødesalen. Jeg bad kommunen orientere mig om udfaldet af kommunens overvejelser.

Københavns Kommune oplyste i sin udtalelse af 13. september 2007 at en sådan vejledning ville blive forsøgt indarbejdet i informationerne på kommunens hjemmeside om handicapadgang til rådhuset.

I opfølgingsrapport (nr. 1) noterede jeg mig det oplyste og bad om underretning om udfaldet af kommunens forsøg.

I min opfølgingsrapport (nr. 2) gentog jeg denne anmodning.

I forhold til dette punkt har Københavns Kommune i brev af 22. december 2008 henvist til sit svar på punkt 4.1. Jeg går herefter ud fra at kommunen i begyndelsen af

2009 vil lægge vejledning om muligheden for at kørestolsbrugere kan få adgang til mødesalen ud på kommunens hjemmeside.

Jeg har noteret mig det oplyste og beder om at få underretning når vejledningen er offentliggjort på hjemmesiden.

Ad punkt 4.8.1 Toiletet i bagbygningens lysgang

Handicaptolletet på stueetagen i bagbygningen er placeret i tilknytning til et stort rum med fire almindelige toiletter. Adgangen til henholdsvis handicaptolletet og de fire almindelige toiletter sker via en fordelingsgang. Døren til fordelingsgangen er ikke forsynet med et skilt til angivelse af at der her findes et handicaptollet.

I min endelige rapport henstillede jeg til kommunen at opsætte et sådant skilt.

Kommunen oplyste i sin udtalelse af 13. september 2007 at der ville blive opsat et skilt med angivelse af at der her findes et handicaptollet.

I opfølgingsrapport (nr. 1) tog jeg det oplyste til efterretning.

Som nævnt ovenfor i punkt 4.1.1 var en af mine medarbejdere i anden anledning i oktober 2008 på Københavns Rådhus hvor hun konstaterede at kommunen ikke havde opsat et skilt på døren til fordelingsgangen. I min opfølgingsrapport (nr. 2) skrev jeg derfor at det er utilfredsstillende at kommunen i et brev af 13. september 2007 lovede at der ville blive opsat et skilt på døren, og at det så ikke var sket over et år senere.

Jeg bad herefter kommunen om at underrette mig når skiltningen er blevet udført.

Kommunen har i brev af 22. december 2008 oplyst at skiltningen nu vil blive bragt i orden.

Jeg har taget det oplyste til efterretning og beder kommunen underrette mig når skiltningen er bragt i orden.

Opfølgning

Jeg beder om at Københavns Kommune sender de udtalelser mv. som jeg har bedt om, direkte til mig.

Underretning

Denne rapport sendes til Københavns Kommune, Statens Byggeforskningsinstitut, Center for Ligebehandling af Handicappede, Erhvervs- og Byggestyrelsen og Folketingets Retsudvalg.

Lennart Frandsen
Inspektionschef